

Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 784818
Zaaknummer: 883610

Houten, 2 september 2025

Onderwerp:

Harmonisatie minimaregelingen

Beslispunten:

1. Kennis te nemen van de bijgevoegde raadsinformatiebrief;
2. De verordening individuele inkomenstoeslag (WIL) 2026 vast te stellen met inwerkingtreding per 1 januari 2026 in het kader van het regionale harmonisatietraject minimaregelingen;
3. Het financiële voordeel van € 32.000 in 2026 als gevolg van de harmonisatie en vereenvoudiging uit fase 1 te verwerken.

Samenvatting

Gemeenten Nieuwegein, IJsselstein, Lopik en Houten zijn samen met uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) gestart met het traject om regionale gemeentelijke minimaregelingen te harmoniseren en te herijken, zodat er voor inwoners in de afzonderlijke gemeenten geen verschillende criteria gelden. Bovendien zorgt dit voor een vereenvoudiging van de uitvoer bij WIL.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. Ambtshalve toekennen van de individuele inkomenstoeslag (IIT) op jaarbasis aan inwoners die drie jaar of langer op maximaal 110% van de toepasselijke bijstandsnorm leven;
2. Verlagen van de vergoeding voor woninginrichting binnen de bijzondere bijstand (BB) van 60% naar 40% van de Nibudrichtprijzen;
3. Verhogen van de inkomensgrens voor de bijzondere bijstand aan de onderkant én begrenzen van aanvragen tot maximaal 150% van de toepasselijke bijstandsnorm;
4. Vermindering van administratieve lasten bij de toekenning van de collectieve zorgverzekering voor minima (CZM).

De bevoegdheid om beleidsregels vast te stellen is bij het college belegd. Het college heeft de beleidsregels reeds vastgesteld, en daarmee wijziging 2, 3, en 4 vastgesteld. Het is nu aan de raad om verordening (wijziging 1) vast te stellen.

Het traject is opgedeeld in 2 fasen. Dit voorstel ziet alleen op fase 1. In 2026 volgt besluitvorming over fase 2.

Er geldt een positief financieel effect op het geheel van fase 1 van € 32.000.

Aanleiding

Binnen de Lekstroomregio is het harmonisatietraject gestart. Dit naar aanleiding van een positieve zienswijze van uw raad op het Meerjarenbeleidsplan van WIL waar dit onderwerp als één van de actielijnen is opgenomen.

Bovendien is in de Perspectiefnota opgenomen dat de uitgaven van de minimaregelingen met € 150.000 worden verlaagd. Dit traject draagt zorg voor deze besparing.

Beoogd effect

Door de verordening ter besluitvorming voor te leggen realiseren we beleidsmatige eenduidigheid, versterken we financiële bestaanszekerheid, vereenvoudigen we het beleid voor zowel inwoners als uitvoering en prioriteren we op basis van noodzaak.

Argumenten per beslispunt

1.1 *De raad wordt hiermee geïnformeerd over besluitvorming van het college in het harmonisatietraject*

Het vaststellen van beleidsregels of een wijzigingsbesluit valt onder de bevoegdheid van het college, terwijl het vaststellen van een verordening onder de bevoegdheid van de raad valt. Binnen het harmonisatietraject is er een sterke samenhang tussen het wijzigingsbesluit van de bijzondere bijstand en de verordening van de individuele inkomenstoeslag.

784818

Uitgaande van rolzuiverheid laten we formeel elke bevoegdheid daar waar deze hoort. Tegelijkertijd wordt de raad geïnformeerd over de eerste besluitvormende stappen die het college heeft gezet rond het harmonisatietraject, middels bijgevoegde raadsinformatiebrief.

2.1 Vaststelling van de verordening sluit aan bij de ambities die de Lekstroomgemeenten met elkaar hebben afgesproken rondom het minimaleleid

In de herziene verordening is als belangrijkste maatregel opgenomen om de individuele inkomenstoelage automatisch toe te kennen aan inwoners waarbij wij de inkomenssituatie in beeld hebben. Dit voorkomt dat mensen met langdurig lage inkomens de toeslag mislopen vanwege onbekendheid met de regeling of administratieve drempels. Het uitgangspunt van automatische toekenning sluit aan bij de bredere beweging naar meer proactieve dienstverlening, weerspiegelt de kernwaarden van de Participatiewet in Balans (eenvoud, vertrouwen en menselijke maat) en sluit aan bij de doelstellingen zoals verwoord in de Sociale Koers (verhogen bereik minimaregelingen en toegankelijke regelingen). Met het automatisch toekennen van de individuele inkomenstoelage verwachten we 79 huishoudens meer te bereiken.

Verder zal de toeslag voortaan nog berekend worden op basis van slechts 3 huishoudtypen, in plaats van de huidige dertien typen. Dit verlaagt de complexiteit en verbetert de duidelijkheid. Door deze vereenvoudiging verdwijnt ook het huidige verschil tussen gemeenten in de ondersteuning van alleenstaande ouders, waarbij gemeente IJsselstein (die voorheen een afwijking hanteerde) geen uitzondering meer vormt.

2.2 Het harmonisatietraject past inhoudelijk bij de recent aangenomen motie 026-2025¹

Op 17 juli 2025, tijdens de behandeling van de Perspectiefnota 2026, heeft uw raad unaniem een motie aangenomen waarbij het college wordt verzocht experimenten te starten binnen het domein Werk en Inkomen die leiden tot meer eenvoud en kostenbesparing en hogere klanttevredenheid. Het harmonisatietraject past in de geest van deze motie.

3.1 Er geldt een positief financieel effect van € 32.000 (op het geheel van fase 1)

In de Perspectiefnota 2026 is bezuiniging S.19 "harmonisatie minimaregelingen" opgenomen. We zijn ervanuit gegaan dat de besparing op de minimaregelingen van € 150.000 pas in 2027 wordt gerealiseerd. Met het vaststellen van de nieuwe verordening Individuele Inkomenstoelage en nieuwe beleidsregels voor Bijzondere bijstand wordt een deel van de beoogde besparing al vanaf 2026 gerealiseerd. De besparing van € 32.000 is als zodanig een onvoorzien voordeel in 2026.

Kanttekeningen

2.1 Individuele aanpassingen op de verordening binnen één gemeente doorkruisen het harmonisatietraject

Binnen het harmonisatietraject nemen alle vier de deelnemende gemeenten afzonderlijk zelfstandig besluiten. Echter, omdat het traject streeft naar uniforme uitvoering, kan geen enkele raad een afwijkend besluit nemen. Hierdoor is het indienen van individuele amendementen of wijzigingsvoorstellen in de praktijk niet wenselijk. Mocht uw raad een amendement overwegen, dan vraagt dit afstemming met de andere raden

3.1 De businesscase heeft aangetoond dat niet alle cijfers, bedragen en aantallen voldoende inzichtelijk zijn bij WIL

Het is wenselijk om na inwerkingtreding de effecten op bereik, aantallen, financiën en uitvoering te blijven volgen, zodat tijdig kan worden bijgestuurd, maar ook om meer inzicht te krijgen in de financiën. Hiervoor zal een nieuwe werkgroep binnen WIL worden opgericht. Deze constatering is ook in de zienswijze op de begroting 2026 opgenomen. WIL heeft hierop aangegeven te starten met een herziening van de P&C stukken.

Participatie

De Cliëntenraad van WIL heeft een positieve zienswijze geformuleerd op de voorgestelde wijzigingen. De zienswijze van de Cliëntenraad is in het DB van WIL besproken.

De ASD (werkgroep bestaanszekerheid) heeft gevraagd geadviseerd. Het advies van de werkgroep is in bijlage 6 opgenomen. Een reactie op het advies is in bijlage 7 opgenomen.

Uw raad is in meerdere stappen meegenomen in het voorstel van harmonisatie.

¹ [026-2025 Experimenten Werk en Inkomen en Schuldenlab NL](#)

Stappen	Periode
Raadsgesprek oktober 2024 over harmonisatie minimaregelingen	Oktober 2024
Positieve zienswijzen Lekstroomraden op Meerjarenbeleidsplan waarin harmonisatie minimaregelingen is opgenomen	Februari 2025
Uitgewerkt voorstel harmonisatie opgenomen in begroting WIL 2026	April 2025
Positieve zienswijze Lekstroomraden op uitgewerkt voorstel harmonisatie	Juli 2025
Raadsgesprekken over uitgewerkte voorstellen	Mei 2025 zowel lokaal als regionaal
Zienswijzen Lekstroomraden op 2 ^{ste} begrotingswijziging WIL 2025 waarbij wordt voorgesteld de investeringsbudgetten toe te kennen voor het harmonisatietraject.	September 2025
Formele besluitvorming op verordening en wijzigingsbesluit	September – november 2025

Financiën en formatie

Er geldt een negatief financieel effect op de verordening individuele inkomenstoeslag. Dit bedraagt € 37.000. Omdat de verordening in nauwe samenhang moet worden gezien met de bijzondere bijstand en de collectieve zorgverzekering presenteren we hier de totale financiële opbrengst van fase 1 van het harmonisatietraject. Het nettoresultaat is € 32.000 positief.

Gemeente	IIT regelingskosten	BB regelingskosten	CZM regelingskosten	Netto totaal - regelingskosten
Houten	52.300	-68.420	2.625	-13.495

Gemeente	IIT uitvoeringskosten	BB uitvoeringskosten	CZM uitvoeringskosten	Netto totaal - uitvoeringskosten	Netto totaal uitvoering & regelingskosten
Houten	-15.710	0	-2.930	-18.640	-32.135

In de Perspectiefnota 2026 is bezuiniging S.19 “harmonisatie minimaregelingen” opgenomen. We zijn ervanuit gegaan dat de besparing van € 150.000 pas in 2027 wordt gerealiseerd. Met het vaststellen van de nieuwe verordening Individuele Inkomenstoeslag en de nieuwe beleidsregels voor Bijzondere bijstand wordt een deel van de beoogde besparing al vanaf 2026 gerealiseerd. De besparing van € 32.000 is als zodanig een onvoorzien voordeel in 2026.

De incidentele investeringskosten van € 13.000 zijn in de 2de begrotingswijziging WIL 2025 opgevoerd. De 2de begrotingswijziging is op 9 juli in het college behandeld en op 30 september in de raad behandeld. De financiële effecten van de 2de begrotingswijziging WIL zijn reeds verwerkt in de 2de bestuursrapportage 2025.

De raad wordt voorgesteld de financiële effecten voor 2026 te verwerken via begrotingswijzigingsnummer 132495. De financiële effecten voor gemeente Houten zijn als volgt: In 2026 een voordeel van € 32.000. Voor 2027 en verder is er geen financieel effect, omdat fase 1 een uitwerking is van bezuinigingsvoorstel S.19 “harmonisatie minimaregelingen” uit de Perspectiefnota 2026.

Communicatie

Na besluitvorming worden de beleidsregels bekendgemaakt om in werking te kunnen treden.

Dit betekent publicatie in het digitale gemeenteblad en bij de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving (www.overheid.nl). Ook vindt een publicatie in het Gemeente Nieuws plaats.

Rechthebbenden van de individuele inkomenstoeslag worden op maat geïnformeerd, zodat men weet dat er geen aanvraag meer gedaan hoeft te worden.

Netwerkpartners en maatschappelijke organisaties worden na vaststelling geïnformeerd, zodat zij inwoners op de juiste manier kunnen begeleiden.

Voortgang

Fase 2 wordt in 2026 ter besluitvorming voorgelegd.

Fase 2 kent twee onderdelen:

1. De verschillende kostensoorten binnen de bijzondere bijstand zullen opnieuw beoordeeld worden in het licht van passendheid en doelgerichtheid;
2. Voor de collectieve zorgverzekering en de regeling chronisch zieken gaan we na of er een alternatief zorgmodel passender is.

Evaluatie

Er wordt een werkgroep binnen WIL gevormd die de effecten van de wijzigingen in kaart brengt, hierop monitort en evalueert. Dit betreffen zowel inhoudelijke effecten alsmede financiële effecten.

Houten, 2 september 2025

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,
de secretaris, de burgemeester,

R. van Netten

H.C. Heerschop

Bijlagen

1. Verordening Individuele Inkomenstoeslag gemeente Houten 2026
2. Was-wordt lijst verordening individuele inkomenstoeslag
3. Wijzigingsbesluit beleidsregels bijzondere bijstand gemeente Houten 2026
4. Businesscase harmonisatie minimabeleid Lekstroom
5. Gevraagd advies ASD (werkgroep bestaanszekerheid)
6. Reactie op gevraagd advies werkgroep bestaanszekerheid
7. Beleidsregels bijzondere bijstand gemeente Houten 2025
8. Was-wordt lijst beleidsregels bijzondere bijstand
9. Financiële bijlage beleidsregels bijzondere bijstand
10. Toelichting beleidsregels bijzondere bijstand
11. Raadsinformatiebrief vaststellen beleidsregels en wijzigingsbesluit bijzondere bijstand met 6 bijlagen

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Daan Vermeulen

2e PoHo:

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 784818

Onderwerp

Harmonisatie minimaregelingen

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 2 september 2025 gelezen en besluit:

1. Kennis te nemen van de bijgevoegde raadsinformatiebrief;
2. De verordening individuele inkomenstoeslag (WIL) 2026 vast te stellen met inwerkingtreding per 1 januari 2026 in het kader van het regionale harmonisatietraject minimaregelingen;
3. Het financiële voordeel van € 32.000 in 2026 als gevolg van de harmonisatie en vereenvoudiging uit fase 1 te verwerken.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 11 november 2025.

De raad van de gemeente Houten,
De griffier a.i.,

M.A.J.R. Hermans

de voorzitter,

H.C. Heerschop